

CONSORCI SANITARI
DEL MARESME

GUIA O ITINERARI FORMATIU DELS ESPECIALISTES EN FORMACIÓ

OBSTETRICIA I GINECOLOGIA

Versió: **v6**

Data: **Desembre 2022**

Elaborat per: **Susana Belmonte Paez**

Aprovat per la Comissió de Docència en data: **18/01/2023**

Índex

INTRODUCCIÓ	3
SERVEI DE GINECOLOGIA I OBSTETRÍCIA. HOSPITAL DE MATARÓ.....	3
ORGANIGRAMA	3
OBJECTIUS DE LA FORMACIÓ	5
CRONOGRAMA – CALENDARI DE ROTACIONS	6
RESIDENT 1 ANY	7
CRONOGRAMA 1 ANY RESIDÈNCIA.....	7
OBJECTIUS DOCENTS ROTACIONS PRIMER ANY	7
OBSTETRÍCIA GENERAL.....	7
GINECOLOGIA BÀSICA I DE PREVENCIÓ – ASSIR.....	7
GINECOLOGIA GENERAL – HOSPITAL DE MATARÓ	7
RESIDENT 2 ANY	9
CRONOGRAMA 2 ANY RESIDÈNCIA.....	9
OBJECTIUS DOCENTS ROTACIONS SEGON ANY	9
DIAGNÒSTIC PRENATAL 1.....	9
DIAGNÒSTIC PRENATAL 2.....	9
ALT RISC OBSTÈTRIC	9
ENDOCRINOLOGIA GINECOLÒGICA I MEDICINA DE LA REPRODUCCIÓ	10
RESIDENT 3 ANY	11
CRONOGRAMA 3 ANY RESIDÈNCIA.....	11
OBJECTIUS DOCENTS ROTACIONS TERCER ANY	11
UNITAT DE SÒL PELVIÀ	11
PATOLOGIA MAMÀRIA	11
RADIOLOGIA DE LA MAMA.....	12
ONCOLOGIA GINECOLÒGICA 1 (MATARÓ).....	12
ONCOLOGIA MÈDICA (MATARÓ).....	12
RADIOLOGIA ONCOLÒGICA	13
ONCOLOGIA GINECOLÒGICA 2 (H. DEL MAR)	13
PATOLOGIA CERVICAL (H. DEL MAR).....	13
RESIDENT 4 ANY	14
CRONOGRAMA 4 ANY RESIDÈNCIA.....	14
OBJECTIUS DOCENTS ROTACIONS QUART ANY	14
QUIRÒFAN DE CIRURGIA GENERAL	14
ROTACIÓ EXTERNA	14
CIRURGIA GINECOLÒGICA	14
ACTIVITATS FORMATIVES PER ASSOLIR LES COMPETÈNCIES	15
ACTIVITATS FORMATIVES DEL PLA TRANSVERSAL COMÚ	15
ACTIVITATS FORMATIVES PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT	15
ACTIVITATS TEÒRIQUES DE FORMACIÓ DE L'ESPECIALITAT	15
ACTIVITAT CIENTÍFICA I DE RECERCA (COMUNICACIONS, PUBLICACIONS, PONÈNCIES...)	16
ATENCIÓ CONTINUADA	18
PROGRAMA DE FORMACIÓ TEÒRICA (POE, ESPECIALITAT...)	20

INTRODUCCIÓ

L'itinerari formatiu (IF) és un guia o manual sobre la formació especialitzada que descriu els objectius d'ensenyament i les habilitats que el metge ha d'adquirir durant la seva formació en aquesta especialitat, així com les activitats a realitzar per adquirir-los i seguir el grau de supervisió i adquisició de responsabilitats progressives. Cada unitat docent ha documentat l'IF que ha elaborat el tutor de l'especialitat prenent com a base la guia formativa de la seva especialitat. Tots els residents tindran aquest IF que es pot adaptar en el pla individual de formació (PIF) per a cada resident específic. Una vegada proposat l'IF de l'especialitat, aquest és aprovat per la Comissió de Docència (CD).

Servei de Ginecologia i Obstetrícia. Hospital de Mataró

L'Obstetrícia i Ginecologia és l'especialitat medicoquirúrgica que s'ocupa de la fisiologia, patologia i tractament de l'aparell reproductor femení i la mama. Dins d'aquesta especialitat s'engloba l'estudi de la reproducció, l'embaràs, el part i el puerperi, entenent-los com a diferents fases de la fisiologia d'aquest aparell.

El Servei d'Obstetrícia i Ginecologia serà l'encarregat de l'ensenyament de l'especialitat i comptarà amb la col·laboració d'altres serveis de l'hospital per aconseguir una formació integral.

Organigrama

La unitat docent d'Obstetrícia i Ginecologia és una unitat multidisciplinària en la que s'integren les especialitats de medicina i infermeria d'Obstetrícia i Ginecologia.

Els metges especialistes depenen directament del Cap de Servei, que és el cap de la unitat docent.

Tot/a resident tindrà un tutor/a que serà qui el guiarà durant tot el seu procés de formació.

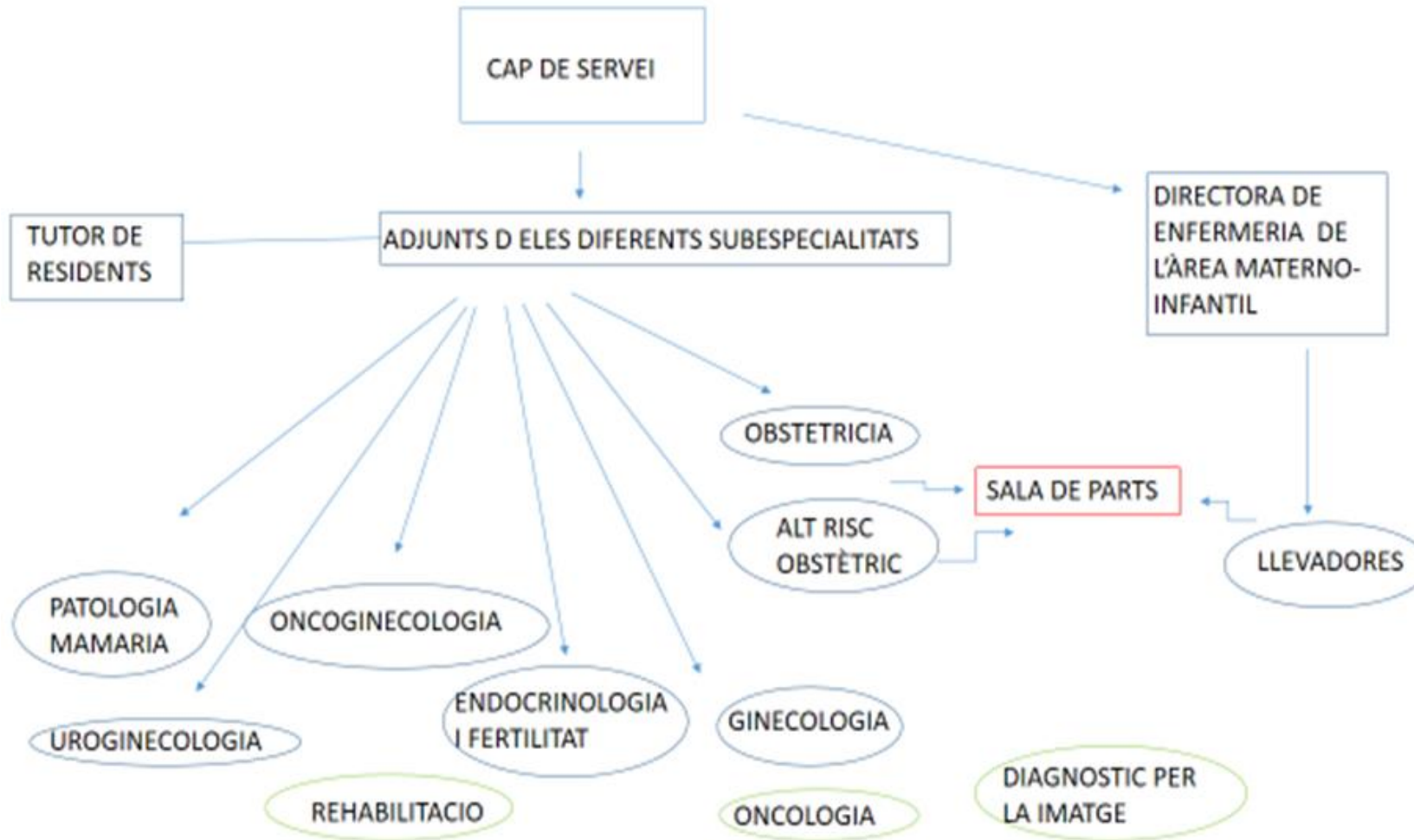
En passar per les diferents unitats formatives, el/la resident tindrà un responsable formatiu a cada una d'elles (col·laborador docent).

Les diferents àrees formatives són:

- Obstetrícia general
- Ginecologia general
- Sala de parts
- Alt Risc Obstètric
- Diagnòstic prenatal / ecografia
- Medicina reproductiva i endocrinologia ginecològica
- Ginecologia oncològica
- Patologia mamària
- Diagnòstic per la imatge (tant de patologia mamària com d'onco-ginecologia)
- Oncologia (seguiment i tractament de la patologia maligna de mama i ginecològica)
- Uro-ginecologia i patologia del sòl pelvià
- Rehabilitació (unitat de sòl pelvià)

Organigrama del servei

OBJECTIUS DE LA FORMACIÓ

L'objectiu del programa docent de l'especialitat és obtenir especialistes competents que sàpiguen desenvolupar la seva activitat com a metges d'obstetrícia i ginecologia essent útils a la societat; per això, s'encarrega de facilitar el resident l'adquisició dels coneixements, habilitats i actituds necessàries.

Aquesta formació es basa en les disposicions del Ministeri de Sanitat descrites en el Butlletí Oficial de l'Estat: ordre SAS/1350/2009 del 6 de maig de 2009, on s'obliga simultàniament a rebre formació i a donar un servei que li permetin al resident en formació, adquirir les competències professionals pròpies de l'especialitat que estigui cursant, mitjançant la pràctica professional programada i supervisada destinada a assolir de forma progressiva, segons vagi avançant el seu programa formatiu, els coneixements, habilitats, actituds i responsabilitat professional necessàries per a l'exercici autònom i eficient de l'especialitat.

Com a objectius secundaris, s'han de formar especialistes amb les següents característiques:

1. Que tinguin visió global de l'especialitat
2. Capacitat autocrítica
3. Capacitat de realitzar totes les competències bàsiques de l'especialitat
4. Capacitat de seguir i completar la seva formació (postgrau, doctorat, etc.) de forma autònoma

---

ABREVIATURES

NST: Non Stresant Test: registre cardiotocogràfic Fetal

ARO: Alt risc Obstètric

APP: Amenaça de Part Prematur

CIR: Retràs del Creixement Intrauterí.

IUE: Incontinència Urinària d'Esforç

IUU: Incontinència Urinària d'Urgència

ASSIR: Centre d'Atenció a la Salut reproductiva i Sexual de Mataró

HGTiP: Hospital Germans Trias i Pujol

CRONOGRAMA – CALENDARI DE ROTACIONS

ANY R	ROTACIÓ	DURADA (en MESOS)	DISPOSITIU ON ES REALITZA
R1	Obstetrícia general	6	Hospital de Mataró
	Ginecologia bàsica i de prevenció	2	ASSIR
	Ginecologia general	3	Hospital de Mataró
R2	Diagnòstic prenatal – ASSIR	2,5	ASSIR [¥]
	Diagnòstic prenatal – H. Mataró	2,5	Hospital de Mataró
	Alt Risc Obstètric	3	Hospital Germans Trias i Pujol
	Endocrinologia i reproducció	3	Centre de Reproducció Assistida FECUNMED - Granollers [¥]
R3	Unitat de sòl pelvià	2	Hospital de Mataró
	Patologia mamària	3,5	Hospital de Mataró
	Radiologia de la mama	0,5	Hospital de Mataró
	Onco-ginecologia 1	1,5	Hospital de Mataró.
	Oncologia mèdica	0,25	Hospital de Mataró
	Radiologia oncològica ginecològica	0,25	Hospital de Mataró
	Onco-ginecologia 2	2,5	Hospital del Mar
	Patologia cervical	0,5	Hospital del Mar
R4	Cirurgia general	1	Hospital de Mataró
	Cirurgia ginecològica	8	Hospital de Mataró
	Rotació externa lliure	2	-

[¥]Dispositius associats

RESIDENT 1 ANY

Cronograma 1 any residència

ANY R	ROTACIÓ	DURADA (en MESOS)	DISPOSITIU ON ES REALITZA
R1	Obstetrícia general	6 mesos	Hospital de Mataró
	Ginecologia bàsica i de prevenció	2 mesos	ASSIR de Mataró
	Ginecologia General	3 mesos	Hospital de Mataró

Objectius docents rotacions primer any

Obstetrícia general

- Fer una història clínica i una exploració obstètrica correcta: auscultació del batec fetal, maniobres de Leopold, tacte vaginal, etc.
- Interpretar NST, diagnosticar els registres no tranquil·litzadors avantpart/intrapart.
- Interpretar les anàlisis que se sol·liciten de forma rutinària durant la gestació.
- Donar consells a les gestants sobre dieta, exercici, medicacions, diagnòstic prenatal, suplementes vitamínics, motius de consulta, etc.
- Identificar les possibles alteracions que s'allunyen de la fisiologia normal de la gestació i el part.
- Part eutòcic, dilatació, descens i rotació del cap fetal, expulsiu, protecció del periné. EMLD. Sutures d'estrips de 1 i 2 grau.
- Controlar les ferides perineals i abdominals, retirar sutures, identificar les anomalies de les ferides i realitzar les cures necessàries.
- Assessorar en la lactància i saber fer una correcta inhibició de la lactància.
- Aprendre a donar la informació adequada (sobre lactància, cures, planificació, control posterior, etc.).
- Redactar de forma correcta de cursos clínics i informes d'alta.

Texts recomanats:

Protocols assistencials i de procediments d'aquesta àrea.

Ginecologia bàsica i de prevenció – ASSIR

Organització de la rotació: 2 dies a la setmana durant 5 mesos.

Objectius:

- Conèixer els cribratges poblacionals i la prevenció primària a ginecologia.
- Conèixer el cicle ovàric i l'eix hormonal sexual, la seva patologia i el seu tractament.

Activitats que realitzarà:

- Assistir la salut sexual i reproductiva de la dona. Cribratges poblacionals. Citologia.
- Dona assistència i consell al desig anticoncepció i interrupció voluntària de la gestació.
- Fer assistència al climateri.

Ginecologia general – hospital de Mataró

Organització de la rotació durant tota la rotació:

2 dies a la setmana a CCEE de ginecologia

1 dia a la quinzena a CCEE d'ecografia

1 dia a la quinzena a quiròfan de ginecologia

Objectius:

- Fer correctament el diagnòstic de les següents patologies:
  - a. Alteracions del cicle menstrual.
  - b. Vulvovaginitis
  - c. Patologia ovàrica benigna
  - d. Patologia benigna de cos uterí
- Adquirir experiència en la informació a la pacient de les proves a realitzar i de la sol·licitud del consentiment informat.
- Aprendre a reconèixer les estructures visibles en l'ecografia ginecològica bàsica.
- Iniciar-se en el treball a quiròfan; tècniques d'asèpsia, *checklist*, camps quirúrgics, anatomia quirúrgica.
- Conèixer el maneig de la profilaxi infecciosa i la tromboembòlia, els principis d'asèpsia, hemostàsia, nutrició, equilibri àcid-base i fluidoteràpia.

Activitats a realitzar

- Fer exploració ginecològica bàsica
- Fer citologies cervicals.
- Obtenir el consentiment informat
- Fer ecografia ginecològica bàsica
- Realitzar correctament el *checklist* per a una cirurgia segura
- Realitzar correctament les tècniques d'asèpsia.
- Actuar com a primer /segon ajudant en les cirurgies.

Texts obligatoris:

Protocols assistencials i de procediments d'aquesta àrea.

RESIDENT 2 ANY

Cronograma 2 any residència

ANY R	ROTACIÓ	DURADA (en MESOS)	DISPOSITIU ON ES REALITZA
R2	Diagnòstic prenatal 1	2,5 mesos	ASSIR
	Diagnòstic prenatal 2	2,5 mesos	Hospital de Mataró
	Alt risc obstètric	3 mesos	Hospital Germans Trias i Pujol
	Endocrinologia i reproducció 1	3 mesos	Centre de Reproducció Assistida FECUNMED - Granollers

Objectius docents rotacions segon any

Diagnòstic prenatal 1

- Assolir l'orientació espacial de les seccions i plans ecogràfics.
- Obtenir els talls estandarditzats per a efectuar correctament les biometries fetals.
- Valorar la placenta i el líquid amniòtic i detectar possibles anomalies.

Diagnòstic prenatal 2

- Reconèixer l'anatomia fetal normal i diagnosticar possibles malformacions.
- Saber reconèixer els signes ecogràfics de cromosomopaties.
- Saber indicar/ realitzar tècniques invasives (amniocentesis, biòpsia corial).
- Adquirir coneixements bàsics en consell genètic.

Textos obligatoris

Protocols d'ecografia de la SCOG.

Alt risc obstètric

- Manegar la gestació en pacients amb patologia de base que complica la gestació com: cardiopatia severa, alteracions de la coagulació, malalties autoimmunes, endocrinopaties, malaltia mental, etc.
- Manegar la gestació d'alt risc: gestació gemel·lar, diabetis gestacional, estats hipertensius durant la gestació.
- Manegar l'amenaça de part prematur, el retard de creixement intrauterí precoç i tardà, la ruptura prematura de membranes, la Sdme Transfusió feto-fetal i /o el CIR selectiu en 1 bessó, la colèstasi gravídica, etc.
- Manegar la gestant amb patologia de la gestació (cardiopatia fetal severa, displàsies òssies, isoimmunització, etc.)

Textos obligatoris

Protocols de medicina fetal (BCN natal)

Endocrinologia ginecològica i medicina de la reproducció

- Dominar les alteracions funcionals de l'eix hipotàlam-hipofisari-gonadal (amenorrees, hipogonadismes, menopausa precoç i tardana, esterilitat, infertilitat)
- Conèixer les diferents malformacions del sistema reproductiu
- Conèixer les alteracions cromosòmiques que més freqüentment s'associen amb alteracions del desenvolupament de les característiques sexuals primàries i secundàries i la fertilitat
- Fer correctament l'estudi de la parella estèril.
- Indicar i realitzar correctament tècniques diagnòstiques de la infertilitat/esterilitat.
- Indicar/realitzar correctament tècniques terapèutiques de la infertilitat/esterilitat com per exemple: induccions a l'ovulació, inseminacions, aspiració ecoguiada d'ovòcits, transferència embrionària, etc.

RESIDENT 3 ANY

Cronograma 3 any residència

ANY R	ROTACIÓ	DURADA (en MESOS)	DISPOSITIU ON ES REALITZA
R3	Unitat de sòl pelvià	2 mesos	Hospital de Mataró
	Patologia mamària	3,5 mesos	Hospital de Mataró
	Radiologia de la mama	0,5 mes	Hospital de Mataró
	Oncologia ginecològica 1	1,5 mesos	Hospital de Mataró.
	Oncologia mèdica	0,25 mes	Hospital de Mataró
	Radiologia oncològica ginecològica	0,25 mes	Hospital de Mataró
	Oncologia ginecològica 2	2,5 mesos	Hospital del Mar
	Patologia cervical	0,5 mes	Hospital del Mar

Objectius docents rotacions tercer any

Unitat de sòl pelvià

- Conèixer l'anatomia i fisiologia del sòl pelvià.
- Conèixer la fisiopatologia del prolapse genital i de la incontinença urinària i fecal.
- Realitzar una correcta exploració física del terra pelvià.
- Conèixer i aplicar correctament els qüestionaris estandarditzats de IU, IF, qualitat de vida i alteracions a nivell sexual derivades de la patologia del sòl pelvià,
- Conèixer i sol·licitar correctament les proves complementàries pertinents: Pad-test, sediment, urodinàmia, manometria, ecografia endoanal, etc.
- Conèixer la fisiopatologia i les possibles etiologies del DOLOR PÈLVIC CRÒNIC, així com fer una anamnesi dirigida i demanar les proves complementàries adients.
- Diagnosticar i tractar les infeccions recurrents del tracte urinari inferior.
- Conèixer les tècniques de rehabilitació del sòl pelvià existents: exercicis del sòl pelvià, *biofeedback*, electro-estimulació, NETP, etc.
- Conèixer les cirurgies reconstructives del sòl pelvià i de la incontinença urinària d'esforç.

Patologia mamària

En aquesta rotació, durant 4 dies a la setmana assistirà en la patologia mamària clínica.

- Conèixer la Fisiologia de la mama: canvis fisiològics a la pubertat, gestació i postpart, i menopausa.
- Manegar la Patologia benigna de la mama (mastàlgia, nòdul, secreció, etc.)
- Manegar la Patologia associada a la lactància
- Manegar Patologia maligna de la mama: tècniques diagnòstiques, exploracions complementàries
- Conèixer de forma bàsica del diagnòstic anatomo-patològic: Tècniques histològiques, tècniques immuno-histoquímiques, Receptors d'estrògens i progestàgens, expressió de l'HERB2, etc.
- Conèixer les indicacions dels tractaments adjuvants (quimioteràpia, radioteràpia)
- Tractament quirúrgic de la patologia tant benigna com maligna de mama.

Radiologia de la mama

Organització de la rotació: Assistirà 1 dia a la setmana durant la rotació de patologia mamària.

- Conèixer les tècniques radiològiques emprades a la mamografia diagnòstica.
- Identificar l'anatomia normal radiològica i les seves variants.
- Conèixer els principis de la imatge mamària en el despistatge del càncer de mama.
- Conèixer els intervals exploradors i la rendibilitat de les proves diagnòstiques.
- Conèixer les indicacions i contraindicacions i les diferents preparacions dels estudis radiològics bàsics, radiografia, ecografia, TAC i RM.
- Conèixer altres tècniques d'imatge diagnòstiques (RMN, galactografies, etc.).
- Identificar la patologia en una mamografia.
- Conèixer la tècnica dels procediments intervencionistes (PAAF, BAG, marcatge prequirúrgic, etc.)

Oncologia ginecològica 1 (Mataró)

Durant aquesta rotació, el/la resident rotarà 3 dies/setmana amb els ginecòlegs i 2 dies/setmana amb altres especialistes (oncologia i radiologia). Objectius específics:

- Conèixer la història natural del càncer: origen, desenvolupament i vies d'extensió. Epidemiologia. Factors de risc. Bases moleculars del càncer. Oncogènesi.
- Manegar correctament el diagnòstic i estadiatge del càncer de cèrvix, endometri, ovari, vagina i vulva.
- Indicar correctament les diferents proves diagnòstiques d'imatge, marcadors tumorals, criteris d'estadiatge i factors pronòstics.
- Conèixer les complicacions principals a curt termini del tractament del càncer ginecològic i el seu maneig.
- Saber notificar el diagnòstic i el consegüent procés al pacient i la seva família.

Indicadors d'activitat:

Indicar i Realitzar de biòpsies cervicals i endometrials.

Haver assistit a les següents cirurgies en qualitat de primer o segon ajudant:

- Histerectomia simple i radical (vaginal / laparoscòpia/ abdominal)
- Linfadenectomia pèlvica
- Linfadenectomia retorperitoneal paraaòrtica
- Cirurgia radical del càncer d'ovari.
- Cirurgia d'interval
- Vulvectomia parcial/ Hemivulvectomia/ radical. (ajudant a quiròfan)

Participar en el seguiment postoperatori de les cirurgies de neoplàsia ginecològica.

Oncologia mèdica (Mataró)

Organització de la rotació: 1 dia / setmana durant la rotació d'oncologia ginecològica 1 estarà en la consulta amb l'especialista amb oncologia mèdica.

Objectius específics:

- Conèixer les bases generals del tractament antineoplàstic:
  - Cirurgia oncològica radical-conservadora,
  - quimioteràpia adjuvant-neoadjuvant,
  - radioteràpia i les seves variants.
  - Hormonoteràpia, immunoteràpia
- Conèixer les complicacions principals a llarg termini del tractament del càncer ginecològic i el seu maneig.

Radiologia oncològica

Organització de la rotació: 1 dia/setmana durant la rotació d'oncologia ginecològica 1.

Objectius específics:

- Conèixer les tècniques d'imatge diagnòstiques emprades en el càncer ginecològic.
- Conèixer els intervals exploradors i la rendibilitat de les proves diagnòstiques. Coneixements de les indicacions i contraindicacions i les diferents preparacions dels estudis radiològics bàsics, TAC i RM, PET-TAC.

Oncologia ginecològica 2 (H. del Mar)

Estada de 3 mesos en conveni de col·laboració amb l'hospital del Mar, hospital terciari i referent del càncer avançat de la nostra zona, durant la qual es realitzen simultàniament la formació en oncologia ginecològica 2 amb la següent distribució (3 dies/setmana) i Patologia cervical (2 dies/setmana).

Objectius específics:

- Familiaritzar-se amb el tractament quirúrgic del càncer ginecològic en estadis avançats.
- Conèixer les indicacions de tractament específic en neoplàsia ginecològica avançada.
- Conèixer les opcions de tractament de la carcinomatosi peritoneal d'origen ginecològic.

Patologia cervical (H. del Mar)

- Conèixer l'epidemiologia del càncer de cèrvix: Factors de risc. Etiologia. Virus del papil·loma humà.
- Conèixer i educar correctament en prevenció primària.
- Diagnosticar i tractar correctament la neoplàsia intraepitelial del cèrvix.

Indicadors d'activitat:

- Realitzar colposcòpies i biòpsies cervicals
- Realitzar de conitzacions cervicals.
- Realitzar seguiment clínic les pacients a la CCEE d'oncologia (exploració, proves diagnòstiques, seguiment post-tractament, vacunes, etc.)

RESIDENT 4 ANY

Cronograma 4 any residència

ANY R	ROTACIÓ	DURADA (en MESOS)	DISPOSITIU ON ES REALITZA
R4	Cirurgia general (quiròfan)	1 mes	Hospital de Mataró
	Rotació lliure interna o externa	2 mesos	-
	Cirurgia ginecològica	8 mesos	Hospital de Mataró

Objectius docents rotacions quart any

Quiròfan de Cirurgia general

- Adquirir hàbits de manipulació d'estructures del camp de la cirurgia general (budell prim i colon principalment).
- Reforçar coneixements en material de sutura.
- Reforçar coneixements respecte del tancament idoni de la paret abdominal.
- Adquirir coneixements de sutura intestinal.
- Adquirir coneixements de maneig de les complicacions en relació amb lesions del tracte intestinal.

Rotació externa

Durant aquests dos mesos, el resident podrà escollir una rotació interna o externa en l'àmbit o subespecialitat que més li interessi per ampliar coneixements.

Cirurgia Ginecològica

- Seleccionar el procediment quirúrgic adequat per a cada patologia.
- Presentar correctament els casos a les sessions quirúrgiques del servei.
- Posar en pràctica el Protocol ERAS.
- Utilitzar el material adequat per cada tipus d'intervenció.
- Conèixer els fonaments anatòmics i fisiològics de la cirurgia ginecològica.
- Aplicar correctament els fonaments de l'abordatge laparoscòpic.

Indicadors

- Actuar com a primer ajudant o com cirurgià en patologia ginecològica benigna, tant en cirurgies ginecològiques com: quistectomies, annexectomies, hysterectomies, miomectomies, desbridaments d'abscessos tubo-ovàrics, cirurgia de l'endometriosis, etc.)
- Realitzar histeroscòpies diagnòstiques i quirúrgiques.
- Participar en la cirurgia de la vulva.

ACTIVITATS FORMATIVES PER ASSOLIR LES COMPETÈNCIES

Activitats formatives del pla transversal comú

El pla transversal comú de formació dels residents està definit per a totes les especialitats en la web externa del nostre centre: <https://www.csdm.cat/ca/r-d-i/docencia/residencia-fse/> Formen també part del pla de formació transversal comú les sessions generals hospitalàries, que es realitzen amb una cadència mensual. L'organització de les mateixes recau en la Direcció Acadèmica del centre i els temes que es tracten són de caràcter transversal essent d'interès comú per a tots els especialistes de l'hospital.

Activitats formatives pròpies de l'especialitat

La docència dels residents s'establirà des de diferents punts de vista:

1. Teòric
2. Pràctic (amb l'assistència directa, la recollida i anàlisi de casos clínics, participació en sessions clíniques, comitès interdisciplinaris, etc.)
3. Investigació (amb la participació en els congressos i cursos amb publicacions, pòsters, la publicació de treballs de recerca a revistes mèdiques, etc.)

Activitats teòriques de formació de l'especialitat

1. L'adquisició dels coneixements es basa a l'autoaprenentatge tutoritzat pel tutor de residents o el responsable formatiu de cada subunitat.
2. És necessari que conegui les guies clíniques i protocols de les unitats assistencials per les quals rota.
3. Els continguts teòrics s'impartiran amb el nivell científic i pràctic adequat i distribuït per les diferents subespecialitats.
4. Aquest contingut s'impartirà en forma de:
  - a. Conferències
  - b. Classes magistrals
  - c. Seminaris
  - d. Taules rodones
  - e. Cursos online

Cursos recomanats durant la residència

- *Curso de fundamentos en Obstetricia y Ginecología para residentes de primer año de la SEGO*
- *Curso de Tocurgia y patología materno-infantil para residentes de segundo año de la SEGO*
- *Curso de Práctica Clínica en Ginecología para residentes de tercer año de la SEGO*
- Curs de formació teòrica en Obstetrícia i Ginecologia nivell 1 de la SCOG
- Curs de formació teòrica en Obstetrícia i Ginecologia nivell 2 de la SCOG
- Curs d'actualització en diagnòstic prenatal Nivell 1-2 de la SEGO. Hospital Vall d'Hebron
- *Reunión anual de Ginecólogos y Obstetras de las Comarcas Catalanas*

- *Jornada anual de Diagnóstico Prenatal Ecográfico de la sección de diagnóstico prenatal de la SCOG.*

Activitats formatives d'habilitats pràctiques

- *Curso Básico de Capacitación en Endoscopia Ginecológica, European Society for Gynecological Endoscopy, Sociedad Española de Endoscopia y Ginecología. Igualada,*
- *II Curso Avanzado en Cirugía Endoscópica para Residentes 3-4, European Society for Gynecological Endoscopy, Sociedad Española de Endoscopia y Ginecología. Igualada,*
- Curs-taller teòric-pràctic d'estrips obstètrics de l'esfínter anal.

Sessions clíniques específiques de l'especialitat

A més a més de l'assistència directa diària a pacients, l'ensenyament es completarà amb l'estudi en profunditat dels diferents casos, això es farà tant de manera individual com de manera col·lectiva i multidisciplinària a les diferents Sessions clíniques, on es busca l'aprenentatge teòric basat a la pràctica clínica.

Sessions clíniques: revisió dels pacients ingressats i els admesos a urgències. Presentació dels casos clínics insistint en la metodologia i la forma. Discussió del tractament a seguir (diària).

Sessions quirúrgiques: revisió de les cirurgies realitzades la setmana prèvia i les que es realitzaran a la setmana següent (setmanal).

Comitè de Patologia mamària: sessions multidisciplinàries conjuntament amb els serveis de Diagnòstic per la imatge, Oncologia, Cirurgia general, Anatomia Patològica i citologia. Es revisen totes les pacients diagnosticades i pendents de tractament de patologia mamària (setmanal durant la rotació per patologia mamària).

Comitè d'Onco-ginecologia: sessions multidisciplinàries conjuntament amb els serveis d'Oncologia, Diagnòstic per la imatge i Anatomia Patològica (setmanal durant la rotació per oncologia ginecològica).

Comitè de Sòl Pelvià: sessions multidisciplinàries conjuntament amb els serveis d'Urologia, Cirurgia ano-rectal i rehabilitació (setmanal, durant la rotació per sòl pelvià).

Sessions del servei: On es presenten temes propis de l'especialitat, sessions bibliogràfiques, protocols, mortalitat perinatal, etc. (setmanal).

Sessions Hospitalària General. On es presenten temes de diferents especialitats, siguin casos clínics o revisions de protocols (mensual).

Activitat científica i de recerca (comunicacions, publicacions, ponències...)

El resident ha de poder fer un judici crític correcte d'un treball d'investigació aplicat a l'Obstetrícia i Ginecologia. Això li permetrà ampliar i actualitzar els seus coneixements al llarg de la seva vida laboral, mitjançant un estudi diferenciat de la literatura. Per aconseguir-ho, i segons les recomanacions de la Comissió Nacional, es realitzaran:

1. Sessions bibliogràfiques periòdiques. Revisant articles d'interès de les revistes més destacades de l'especialitat (1 / trimestre al llarg de tota la residència).
2. Durant el segon any de residència, iniciarà un treball d'investigació unint-se a les línies d'investigació obertes de la unitat docent.
3. Presentació de comunicacions o pòsters amb els resultats dels seus treballs a congressos de l'especialitat
4. Publicacions sobre el seu treball d'investigació a alguna revista mèdica

ATENCIÓ CONTINUADA

Els residents faran atenció continuada al Servei d'Obstetrícia i Ginecologia amb una periodicitat d'1 guàrdia / setmana.

D'aquestes guàrdies n'hi haurà de cap de setmana amb una freqüència d'1 dissabte / 6 setmanes i un Diumenge cada/ 6 setmanes.

La guàrdia laboral començarà a les 15 h després que el resident acabi la jornada laboral a la rotació per la que estigui en aquell moment fins a les 8 h del dia següent. Les de cap de setmana són de 24 h. Aquesta atenció continuada es portarà a terme en la Sala de Parts de l'Hospital de Mataró. De forma excepcional, durant les rotacions externes en altres hospitals podran fer atenció continuada en aquests sempre que no interfereixin en el seu pla de rotació.

Durant l'atenció continuada atendran tant urgències obstètriques com ginecològiques. S'encarregaran d'atendre els parts tant eutòcics com distòcics i, si es diagnostica patologia subsidiària de cirurgia urgent ginecològica, aniran a quiròfan i formaran part de l'equip quirúrgic.

Durant les hores d'atenció continuada també són responsables de la planta d'Hospitalització i dels problemes que puguin sorgir. Els caps de setmana, durant l'atenció continuada s'haurà de fer el passi de visita i donar les altes pertinents.

Els objectius i habilitats que es van adquirint en aquestes hores d'atenció continuada són:

R1 sala de parts (guàrdies)

Urgències (ginecològiques / obstètriques):

- Saber orientar els diagnòstics més freqüents
- Conèixer el tractament dels processos més habituals.
- Saber diagnosticar un treball de part i diferenciar-lo dels pròdroms
- Aprendre a realitzar informes d'alta a urgències.
- Iniciar-se en l'ecografia TV ginecològica i de primer trimestre de gestació.

Quiròfan de sala de parts

- Realitzar raspats evacuadors
- Realitzar drenatges de Bartholinitis agudes
- Ajudar a les cesàries

R2 Sala de parts (guàrdies)

Urgències Obstètriques

- Diagnosticar i tractar l'APP, RPM, corioamnionitis
- Diagnosticar i tractar preeclàmpsia i altres estats hipertensius
- Diagnosticar fracàs en la progressió del part o en el descens/rotació de la presentació fetal.
- Interpretar el NST i saber avaluar el benestar fetal intrapart. Realitzar PH de calota fetal.
- Assistir al part distòcic (ventosa obstètrica, espàtules)
- Assistir a la gestació gemel·lar com a segon ginecòleg
- Realitzar cesàries com a cirurgià.
- Conèixer les indicacions i els diferents mètodes d'inducció de part
- Ajudar a la sutura del 3 i 4

- Cirurgia de drenatge d'abscess mamari

R3. Sala de parts (guàrdies)

Realitzar correctament:

- Fòrceps
- Segones i terceres cesàries
- Assistència al part gemel·lar
- Versions
- Amniocentesis del tercer trimestre. Amniodrenatges
- Sutura d'estrips vaginals de 3r i 4t grau
- Cirurgia ginecològica urgent: laparoscòpies urgents de complexitat baixa (per quist d'ovari torsionat, ectòpic etc.)

R4 Sala de parts (guàrdies)

Durant l'últim any de residència, a la guàrdia, el resident assumeix el control de la guàrdia, amb un grau de responsabilitat 2-3 i un nivell de supervisió 2-1 per a la majoria d'activitats (veure protocol de supervisió de l'especialitat).

- Organitzar la Sala de parts: saber prioritzar diferents actuacions que es fan de forma simultània.
- Saber liderar un equip, treballar conjuntament amb llevadores, resident de llevadores, auxiliars, etc.
- Indicar la cesària de recurs.
- Indicar del part instrumentat
- Indicar de la cirurgia ginecològica urgent
- Indicar de l'ingrés hospitalari des d'urgències
- Assistència al part de Natges
- Histerectomia postpart.
- Laparoscòpia exploradora per hemoperitoni, per abscess tubo-ovàric, etc.

PROGRAMA DE FORMACIÓ TEÒRICA (POE, especialitat...)

El contingut del programa de l'especialitat es defineixen en el B.O.E. nº 128 publicat el 28 de maig de 2009

Els coneixements d'aquest contingut teòric s'adquiriran a través de:

- Cursos teòrics de la SCOG per a residents
- Cursos teoricopràctics de la SEGO per a residents
- Protocols del Servei
- Manuals teòrics sobre diferents temes de l'especialitat
- Cursos online sobre diferents subespecialitats

Coneixements generals:

1. Anatomofisiologia de l'aparell genital:
  - a. Anatomia i fisiologia de l'aparell genital femení i la mama
  - b. Fisiologia de la pubertat i el climateri. Regulació hormonal i neurològica de la funció reproductora
  - c. Fecundació, implantació i desenvolupament embrionari
2. Bioètica:
  - a. Factors psicosocials, ètnics i culturals que influeixen en les decisions sobre la salut reproductiva.
  - b. Aspectes bioètics de la contracepció, l'anticoncepció i la interrupció de la gestació.
  - c. Aspectes bioètics de la reproducció assistida
3. Legislació sanitària
4. Suport vital bàsic
5. Medicina basada en l'evidència. Metodologia científica
6. Idiomes
7. Gestió clínica i de Salut pública
8. Comunicació i treball en equip

Coneixements en Obstetrícia

1. Anamnesi, exploracions i proves complementàries en Obstetrícia i Ginecologia:
  - a. Exploració genital i mamària de la dona no gestant
  - b. Exploració a la dona gestant
  - c. Fonaments de la citologia. Colposcòpia i vulvoscòpia
  - d. Ecografia, ecografia Doppler
  - e. Altres tècniques d'imatge (TAC, RMN, etc.)
2. Coneixements de la gestació, el part i el puerperi normals.
3. Coneixements de la gestació, part i puerperi patològics:
  - a. Epidemiologia, etiopatogènia, clínica, diagnòstic, diagnòstic diferencial, complicacions, tractament i prevenció de les alteracions de la gestació.
  - b. Malalties coincidents amb la gestació.
  - c. Efectes sobre el curs de la malaltia i sobre la gestació; atenció obstètrica, complicacions i tractament.
  - d. Gestació en situacions especials: adolescència, edat avançada, consell genètic, inducció del part.
  - e. Part eutòcic i les seves complicacions (hipòxia fetal, presentacions anòmales, alteracions de la dinàmica, part estacionat, distòcia de rotació, distòcia d'espatlles).
  - f. Part de natges. Part gemel·lar.
  - g. Instrumentalització. Cesària. Indicacions, tècnica, complicacions.
  - h. Puerperi patològic: hemorràgia postpart, infecció puerperal, lactància, etc.

4. Exploracions i proves complementàries:
  - a. Exploració de la gestant.
  - b. Exploració del fetus; estat, benestar, creixement, etc.
  - c. Amnioscòpia
  - d. Cardiotocografia
  - e. Ecografia obstètrica

Coneixements en Ginecologia

1. Semiologia:
  - a. Alteracions menstruals,
  - b. Dolor pèlvic: tipus, classificació, etiologia. Dismenorrea. Disparèunia
  - c. Leucorrea: tipus, classificació, etiologia, maneig. Vulvodínia
  - d. Mastodínia, telorrea
2. Epidemiologia, etiologia, fisiopatologia, clínica, diagnòstic, pronòstic i maneig de:
  - a. Infecció del tracte genital inferior. Endometritis. Malaltia inflamatòria pèlvica.
  - b. Endometriosis
  - c. Anomalies congènites de l'aparell genital femení.
  - d. Patologia orgànica de vulva, vagina, cèrvix i cos uterí.
  - e. Patologia orgànica de l'ovari i la trompa
  - f. Patologia orgànica de la mama
  - g. Urgències en ginecologia
  - h. Ginecologia pediàtrica.
3. Sòl Pelvià:
  - a. Biomecànica de la pelvis i fisiologia de la micció
  - b. Concepte i tipus de disfunció del sòl pelvià
  - c. Incontinència d'orina: tipus i fisiopatologia
  - d. Incontinència fecal
  - e. Prolapse genital
  - f. Urodinàmica
  - g. Diferents tècniques quirúrgiques del prolapse genital i la incontinència urinària
  - h. Diferents tractaments mèdics i rehabilitadors
4. Endocrinologia:
  - a. Estats intersexuals.
  - b. Hiperandrogenisme
  - c. Alteracions menstruals. Amenorrees, hemorràgia disfuncional. Anovulació crònica.
  - d. Climateri
  - e. Anticoncepció. Esterilització.
  - f. Infertilitat. Estimulació de l'ovulació. Tècniques de reproducció assistida.
5. Oncologia Ginecològica:
  - a. Història natural del càncer. Epidemiologia. Factors de risc.
  - b. Bases moleculars del càncer. Oncogènesi.
  - c. Marcadors tumorals
  - d. Estadiatge. Factors pronòstics
  - e. Bases generals del tractament antineoplàstic: Cirurgia oncològica, quimioteràpia, radioteràpia, hormonoteràpia, immunoteràpia, etc.
  - f. Valoració i abordatge del càncer en estadis terminals.
  - g. Càncer de vulva.
  - h. Càncer de vagina
  - i. Càncer de cèrvix
  - j. Càncer d'endometri

- k. Sarcomes uterins
  - l. Carcinoma de trompa
  - m. Càncer d'ovari
  - n. Càncer de mama
  - o. Prevenció i diagnòstic precoç del càncer ginecològic. Cribratge
  - p. Càncer i gestació. Càncer i fertilitat. Càncer i consell genètic
  - q. Maneig del dolor a la pacient oncològica
6. Cirurgia ginecològica:
- a. Nomenclatura i funció de l'instrumental més utilitzat a la cirurgia oberta, laparoscòpica i de la mama. Sutures.
  - b. Diferents vies d'abordatge.
  - c. Asèpsia
  - d. Hemostàsia. Hemoteràpia i derivats
  - e. Maneig de la nutrició, equilibri àcid-base i fluïdoteràpia
  - f. Maneig i prevenció de les complicacions postquirúrgiques més freqüents
  - g. Complicacions tardanes.
  - h. Tècniques laparoscòpiques
  - i. Tècniques laparotòmiques
  - j. Limfadenectomia
  - k. Histeroscòpia
7. Proves complementàries:
- a. Ecografia ginecològica. Doppler.
  - b. Ecografia de la reproducció. SOP. Hiperestimulació. Monitorització fol·licular.
  - c. Procediments invasius: Punció-aspiració. Biòpsia dirigida, estereotàxica, etc.